

Sygn. akt II Ca 987/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Mariusz Broda**

Sędziowie: **SO Marek Boniecki**

SO Cezary Klepacz (spr.)

Protokolant: protokolant sądowy Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. P. (1)**

przeciwko **M. G., A. Ł. i P. G.**

o wydanie rzeczy ewentualnie o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 13 lutego 2013 r., sygn. VIII C 808/12

uchyla zaskarżony wyrok w punktach I (pierwszym) i III (trzecim) co do P. G. i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kielcach, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego; oddala apelację w pozostałej części i zasądza od M. P. (1) na rzecz A. Ł. i M. G. kwoty po 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 987/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2013 r., sygn. akt VIII C 808/12, Sąd Rejonowy w Kielcach oddalił powództwo M. P. (1) przeciwko A. Ł., M. G. i P. G. o wydanie rzeczy.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 29 maja 2007 r., sygn. akt I C 3162/04, Sąd Okręgowy w Kielcach orzekł eksmisję M. P. (1), R. P., M. P. (2) i K. P. z nieruchomości zabudowanej, położonej w K. przy ul. (...), z wyłączeniem eksmisji co do lokalu mieszkalnego położonego na parterze od strony wschodniej i oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2009 r., sygn. akt I ACa 157/08, Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację M. G. od tego orzeczenia i zasądził od skarżącego na rzecz M. P. (1) kwotę 3.294 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Postanowieniem z dnia 27 lutego 2009 r. Sąd Apelacyjny nadał wyrokowi Sądu Okręgowego w Kielcach, w zakresie punktu I jego sentencji, klauzulę wykonalności.

W dniu 30 marca 2010 r. M. G. złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kielcach A. Ł. w sprawie egzekucyjnej (...) wnioski o wszczęcie egzekucji przeciwko M. P. (1), R. P., M. P. (2) i K. P. na podstawie wymienionego wcześniej tytułu wykonawczego, wnosząc o usunięcie dłużników wraz z ich rzeczami z nieruchomości zabudowanej położonej w K. przy ul. (...).

W dniach 2, 3, 5, 6, 12 i 16 września 2011 r. Komornik dokonał eksmisji M. P. (1) wraz z jego rzeczami z nieruchomości. Wydane w toku czynności egzekucyjnych pomieszczenia wraz ze znajdującymi się w nich przedmiotami, których M. P. (1) nie usunął, Komornik oddał pod dozór P. G.. Rzeczy te zostały złożone w pomieszczeniach budynku mieszkalnego przy ul. (...) w K., do których drzwi wejściowe zostały zamknięte na klucze przez P. G. i zaplombowane pieczęciami przez Komornika, który dokonał także spisu ruchomości, obejmującego łącznie 218 pozycji. Żadna z tych rzeczy nie znajdowała się nigdy we władaniu Komornika Sądowego A. Ł..

P. G. po 16 września 2011 r. wyznaczył M. P. (1) dodatkowe trzy terminy na zabranie rzeczy, które nie zostały usunięte w toku postępowania egzekucyjnego. M. P. (1) nie zgłosił się nigdy do P. G. po odbiór tych rzeczy, jak również nie zwracał się do niego z żądaniem ich wydania.

W dniach 5, 12 i 16 września 2011 r. Komornik dokonał w sprawie (...) zajęcia stanowiących własność M. P. (1) rzeczy ruchomych, znajdujących się na terenie nieruchomości położonej przy ul. (...) w K., w postaci 6 sztuk foteli koloru brązowego, froternicy resort domgos R., drzwi wejściowych zewnętrznych koloru orzechowego jednoskrzydłowych wraz z odrzwiami o wymiarach zewnętrznych: 220 x 150 cm i 3 sztuk drzwi w opakowaniu białym, symbol CC-90-10-19-L-X pvg i bez symbolu, na poczet egzekucji świadczeń pieniężnych. Licytacja tych przedmiotów, wyznaczona na dzień 30 września i 28 października 2011 r., nie doszła do skutku z uwagi na brak licytantów. Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2011 r. Komornik umorzył egzekucję z tych ruchomości.

W dniu 2 grudnia 2011 r. Komornik dokonał zajęcia stanowiących własność M. P. (1) rzeczy ruchomych, znajdujących się na terenie nieruchomości położonej przy ul. (...) w K., w postaci drzwi o symbolu CC-90-10-M-L-X+Pr, drzwi o symbolu CC-80-6-M-P-X, drzwi o symbolu CC-80-6-M-P-X + prg, kompaktu (miska klozetowa ze zbiornikiem), bidetu i 6 sztuk foteli, na poczet egzekucji świadczeń pieniężnych. Licytacja wyznaczona na dzień 21 grudnia 2011 r. i 11 stycznia 2012 r. nie doszła do skutku z uwagi na brak licytantów. Postanowieniem z dnia 2 października 2012 r. Komornik, na podstawie art. 877 k.p.c., przyznał te ruchomości wierzycielowi M. G. na własność.

Biorąc to pod uwagę, Sąd pierwszej instancji uznał powództwo za bezzasadne.

W ocenie Sądu, A. Ł., jako komornik sądowy, który prowadził egzekucję w sprawie oznaczonej sygn. akt (...), w ogóle nie jest legitymowany biernie w niniejszej sprawie. Roszczenia o wydanie rzeczy ruchomych, których powód nie zabrał w toku eksmisji, mogą być kierowane wyłącznie wobec dozorca tych ruchomości – P. G., względnie wobec właściciela nieruchomości przy ul. (...) w K. – M. G., chociaż powództwo skierowane przeciwko tym osobom jest także bezzasadne, przy uwzględnieniu treści art. 222 § 1 k.c. M. P. (1) nie przedstawił bowiem żadnych dowodów dla wykazania, że przysługiwało mu prawo własności któregokolwiek z przedmiotów, wymienionych szczegółowo w pkt 1-106 jego pisma procesowego z dnia 24 lutego 2012 r., a M. G. i P. G. zakwestionowali roszczenie powoda co do zasady, podnosząc, iż nie posiadają oni żadnych jego przedmiotów, które miały być rzekomo przechowywane przez nich na nieruchomości położonej przy ul. (...) w K..

Apelację od tego wyroku wniósł M. P. (1), zaskarżając go w całości i zarzucając:

- sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego, polegającą na błędnym przyjęciu, iż powód nie był właścicielem rzeczy, których wydania domagał się, a pozwani nie negują tej własności;

- naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, polegające na niedokonaniu właściwej oceny zeznań świadków zawnioskowanych przez skarżącego;
- zarzucenie powodowi, iż miał wystarczający czas na wyprowadzkę, gdyż wiedział o zbliżającej się egzekucji na ponad rok przed jej terminem, podczas gdy nie miał on dokąd wyprowadzić się z obszernym dobytkiem (nie otrzymał lokalu zastępczego);
- naruszenie prawa materialnego poprzez błędne przyjęcie, iż powód, mając 7 dni na wyprowadzenie, otrzymał dość czasu na wyprowadzkę;
- nieuwzględnienie zapisów z protokółów komorniczych, gdzie widnieją skargi powoda na zabór mienia dokonywany przez pozwanych już podczas eksmisji, ponieważ Komornik bezzasadnie uczynił dozorcą P. G., pozwolił mu zmienić zamki i mieć dostęp do mienia będącego własnością powoda;
- nieuwzględnienie, iż pozwani przyznali się do przejęcia niektórych rzeczy, do których bezprawnie roszczą sobie pretensje, a mieli taką możliwość, gdyż skorzystali z wadliwych plomb komorniczych wielokrotnego użytku.

Wskazując na to, M. P. (1) wniósł o zmianę wyroku i wydanie orzeczenia zgodnie z żądaniem, tj. zobowiązanie pozwanych do wydania wszystkich rzeczy według załączonej listy z dnia 24 lutego 2012 r. lub przyznanie powodowi odszkodowania w kwocie 36.940 zł oraz zasądzenie kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy.

W podpowiedzi na apelację A. Ł. wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego. Pozostali pozwani również wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego (k.162).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W sprawie bezsporne jest, że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kielcach A. Ł. dokonał eksmisji M. P. (1) wraz z jego rzeczami z nieruchomości położonej przy ul. (...)w K.. Przedmioty ruchome, których powód nie usunął w trakcie czynności egzekucyjnych, Komornik oddał pod dozór P. G., dokonując wcześniej spisu rzeczy ruchomych, obejmującego łącznie 218 pozycji. Obowiązek ustanowienia przez Komornika dozorcę wynikał z art. 1046 § 9 k.p.c., który stanowi, że przeprowadzając egzekucję, komornik usunie ruchomości niebędące przedmiotem egzekucji i odda je dłużnikowi, a w razie jego nieobecności pozostawi osobie dorosłej spośród jego domowników, gdyby zaś i to nie było możliwe, ustanowi dozorcę, pouczając go o obowiązkach i prawach dozorcę ustanowionego przy zajęciu ruchomości, i odda mu usunięte ruchomości na przechowanie na koszt dłużnika. Rzeczy, które Komornik oddał pod dozór P. G. w związku z egzekucją prowadzoną w sprawie o sygn. akt (...), zostały złożone w pomieszczeniach budynku mieszkalnego znajdującego się na nieruchomości położonej przy ul. (...)w K., do których drzwi wejściowe zostały zamknięte na klucze przez P. G. i zaplombowane pieczęciami przez Komornika. Podnieść należy, iż wybór dozorcę należy do komornika, a żaden przepis prawa nie ogranicza go w tym wyborze. Samo zaś oddanie ruchomości na przechowanie dozorcę, o ile nie można oddać rzeczy dłużnikowi lub pozostawić ich osobie dorosłej spośród jego domowników, jest obligatoryjne. W zakresie ustanowienia dozorcę P. G. nie można postawić komornikowi żadnego skutecznego zarzutu.

Zgodnie z art. 222 § 1 k.c., właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

Skoro komornik sądowy oddał rzeczy ruchome, których M. P. (1) nie usunął w trakcie czynności egzekucyjnych, pod dozór P. G., to zarówno A. Ł., jak i wierzyciel M. P. (1) nie są legitymowani biernie w sprawie o wydanie tych rzeczy, albowiem nie można przyjąć, że ruchomości te znajdowały się w ich władaniu, zatem powództwo wobec nich podlega oddaleniu.

Skutkuje to oddaleniem apelacji w części dotyczącej rozstrzygnięcia zapadłego przeciwko tym pozwany na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego w tym zakresie orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99, w zw. z art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., zasądzając od M. P. (1) na rzecz A. Ł. i M. G. kwoty po 1.200 zł, stanowiące wynagrodzenie pełnomocników, ustalone zgodnie z § 6 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002. r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490) oraz § 6 pkt 5 i § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

W odniesieniu do rozstrzygnięcia zapadłego przeciwko P. G., podnieść należy, iż Sąd Rejonowy wadliwie ocenił żądanie M. P. (1), przywołując jako podstawę prawną przepis art. 222 § 1 k.c. Jak wcześniej wskazano, komornik sądowy, w trybie art. 1046 § 9 k.p.c., ustanowił tego pozwanego dozorcą, oddając mu ruchomości, których powód nie usunął w trakcie czynności egzekucyjnych zmierzających do wykonania wyroku eksmisyjnego, na przechowanie na koszt dłużnika. Oznacza to, że w zakresie stosunków pomiędzy M. P. (1) i P. G., wynikających z ustanowienia tego ostatniego dozorcą, mają zastosowanie przepisy art. 835 i nast. kodeksu cywilnego, dotyczące umowy przechowania.

Stan faktyczny w każdym postępowaniu jest oceniany w aspekcie przepisów prawa materialnego. Przepisy te wyznaczają zakres koniecznych ustaleń faktycznych, które powinny być w sprawie dokonane. Przepisy prawa materialnego mają też decydujące znaczenie dla oceny, czy określone fakty, jako ewentualny przedmiot dowodu, mają wpływ na treść orzeczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2000 r., I CKN 975/98 i z dnia 4 marca 2008 r., III UK 65/07).

Skoro Sąd pierwszej instancji nie dokonał oceny żądania powoda w kontekście przepisów o przechowaniu, to tym samym nie rozpoznał istoty sprawy, co skutkuje uchyleniem zaskarżonego orzeczenia w punktach I i III co do P. G. i przekazaniem sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania temu Sądowi na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Zwrócić należy uwagę, że obowiązkiem P. G. jako dozorcę było przede wszystkim zwrócenie M. P. (1) jego rzeczy, które zostały objęte dozorem. Tryb postępowania dozorcę określa przepis art. 1046 § 10 k.p.c., który stanowi, że jeżeli na wezwanie dozorcę dłużnik w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 30 dni, nie odbierze ruchomości, sąd na wniosek dozorcę i po wysłuchaniu dłużnika nakaże ich sprzedaż, a jeżeli ruchomości nie przedstawiają wartości handlowej lub sprzedaż okaże się bezskuteczna, sąd wskaże inny sposób rozporządzenia rzeczą, nie wyłączając ich zniszczenia. P. G. winien zatem wezwać M. P. (1) do odbioru ruchomości. Z zeznań pozwanego nie wynika tymczasem, aby dokonał tej czynności. A. Ł. zeznał jedynie, iż jest mu wiadomo, że P. G. wyznaczył termin do odbioru ruchomości przez dłużników (k. 59). Gdyby jednak nawet to nastąpiło, to w razie nieodebrania rzeczy przez dłużnika dozorcę powinien wystąpić z odpowiednim wnioskiem do sądu. Przeprowadzone w sprawie postępowanie nie daje podstaw do przyjęcia, że wniosek taki został złożony. Skoro zatem P. G. pozostaje nadal dozorcą ruchomości oddanych mu na przechowanie przez komornika sądowego, powód zaś twierdzi, że nie otrzymał szeregu tych rzeczy, to aktualne jest ustalenie, co stało się z tymi przedmiotami, biorąc pod uwagę obowiązki ciążące na dozorcę (przechowawcy). Niewystarczające jest przyjęcie, że M. P. (1) nie wykazał posiadania tych rzeczy przez P. G.. Zauważyć przy tym należy, iż w piśmie z dnia 17 kwietnia 2012 r. (k.239 akt sprawy (...)) pozwany zwrócił się do komornika sądowego o wypłatę wynagrodzenia za dozór mienia dłużnika, potwierdzając zatem posiadanie tych rzeczy.

Nadto należy wskazać, że Sąd Rejonowy nie odniósł się w żaden sposób do zgłoszonego przez M. P. (1) żądania zapłaty. W piśmie procesowym z dnia 19 grudnia 2012 r. (k.83), złożonym na rozprawie w tym samym dniu (k.85), powód podał, że domaga się wydania rzeczy ruchomych lub, alternatywnie, zapłaty za te rzeczy. Uznając zatem, że M. P. (1) wniósł powództwo o wydanie rzeczy, ewentualnie o zapłatę, należało w pierwszej kolejności zobowiązać go do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez określenie żądanej kwoty, a następnie pouczyć go o obowiązkach dowodowych wynikających ze zgłoszenia takiego żądania.

W dalszym postępowaniu należy zatem wykonać wszystkie określone wcześniej czynności, dokonując ustaleń w aspekcie łączącego strony stosunku prawnego i ocenić zasadność całego zgłoszonego przez powoda roszczenia.

SSO M. Boniecki SSO M. Broda SSO C. Klepacz